

Lelki harmat

Düsevni Líszt

Mészecsne verszke novine.

Lásztnik: „Evang. sinyorija Vendszke krajine.“
Vödávnik, glávni i odgovorni reditel: Kováts
István v Muraszombati.

Cêna na cêlo leto 2 Pengőja, v zvönsztvo 3 P.,
v Ameriko 1 Dolár. Edna numera 20 fillérov.
Naprejplacilo gorivzeme vszáki ev. dühovnik
i vucsitel. / Zhája ednök na mészec.

Dèn reformácije.

Med delavci evangelioma sze nájvise vidi i nájdale szvéti posztáva Pavel apostola. Od tisztoga vrémena mao, kak je na pôti pri Damaszkusi szpoznao toga zsvoga Krisztusa, je nyegovo zsvlénje vecs në bilô drügo, liki edna neszkoncsana szlüz-sba, ki sze je vecs za szvoje zsvlénje nikaj në brigao. Në je méo vecs méra. Med szvojim Bôgi poszvecsenim delom prehodi szkoron té poznáni cêli szvét. Vidimo ga med zsidovi, med pogani, v Athéni, v Korintusi, vidimo ga med môdrimi i med nevucsenimi. Péski hodi po pücsávi i po velki logáj, vidimo ga na morji, nájdemo ga v vözi, v temnici, brezi bojazni je pripravleni pred rimszkoga caszara sztôpiti, zbicsüjejo ga, spôtajo ga, za neszpametnoga ga zovéjo, ali on vsze tô ponizno prenâsa zavolo oblâdnoszt i evangelioma. Pavel apostol je bio tisztí, ki je lèhko gíz-dávo pokázo na edno velko okolico zemlé erkôcsi: Goszpodne Bozse pogledni tam na tiszte oltáre, gdé Tvoje pravice ogen gori i té ognje szam jasz vuzsgo, pogledni na té sereg, kak lepô raszté, toga szam tüdi jasz szpravo vküper pod Tvojo zász-tavo, pogledni na moje têlo, stero je escse zdaj puno z bolécsimi ranami, té rane szam tüdi za Tvojo diko prevzéno na szébe, brezi dôma bodôcsi vandrar szam pôsztao, da bi li szamo edino Tebi mogo szlüzsiti, proszim Te záto, ne odvrszi me od szébe, nego dáj mi miloscso i zvelicsanye! I té Pavel apostol dönok etak

glászi szloboscine veszéli glász: Ár szte z miloscse zvelicsani po veri, në z dêl, naj sze sto ne hváli. Csi je sto méo, tak je Pavel apostol méo doszta i doszta zaszlüz-szenoszt i doszta dobri dêl, i on dönok vsza ta dobra dela za nikoj imenüje, szvoje düse pokoj, szvojega zvelicsanya ne nájde indri, szamo edino v miloscsi, v Krisztusi.

Lutherovoga 1517. leta oktobra 31.-ga zacsnienoga verepoprávlanya fundament szo tüdi ete recsi bilé: Z miloscse po veri. Ár je tüdi Luther Márton zaman do konca prehodo pôd dobri dêl, zaman je pôsztao klôsterszki barát, zaman sze je do krvá-voga zbicsüvao, zaman szi je szprávlao v szamocsi barátszke celice zaszlüzsenoszt szprávlajôcsa dobra dela, ár pokoj i zvelicsknya gvüsnoszt je szamo té zadôbo, gda je zacsnola tüdi v nyegovoj düsi z plaménom goreti evangelioma pravica: Szpraviczeni pa zôbsztom z Bozse miloscse po odküplenýe, stero je v Jezus Krisztusi.

Ár zakaj bi bio potrêben prvi koledni szvétek, csi bi mi szami znali odprêti nebeszkoga králevszta vráta? Zakaj je trbelo Krisztusi mrêti, csi szi jasz szam lèhko pripravim zvelicsanye i escse zvün toga szi visesnya dobra déla szprávim? Zakaj sztoji krizs, i zakaj tecsé neduzsna krv na Golgoti, csi szi jasz tüdi szamo z dobrimi delami lèhko szprávim od Goszpodnoga Bogá grêhov odpücsanye? Ár csi bi gli sztô-jezero dobri dêl méo, escse ti dönok osztáne eden velki dug: vszigdár dobro csiniti je duzsnozt. I csi szpunis vszâko szvoje duzsnozt, szi li szamo nehasznoviti

szluga, ár szi szamo tiszto csinio, stero szi duzszen bio odpraviti. Nega drűge pòti, li szamo edna sztėza vodi k nasemi szmilenomi Ocsi: Z miloscse po veri.

I rávno pròti toj sztároj biblijszkoj isztini i pravici sze je obrnòla cėrkev szrėdnyega vėka neprijátelszko. Z tēm naszprotno zapòvedi je delila szvojim vernikom, csiszto drűge poti je kázala tisztim, ki szo zvelicsanye iszkali. Poszti sze — i dobis miloscso. Obrácsaj ròzsni vėnec, i szpádne na tvojo dűso tvoji grėhov odpűscsanye. Idi v szvéti vėras v Rim i tvoje zmantráno szrcė znòva mēr nájde. Kűpi szi grėhov odpűscsanja lisztek i tvoja dűsa brezi vszákoga trplėnya prėk odleti po purgatoriuma, po ocsiscsávajòcsęa ognya plamėni. Z ednov recsjòv: dėjaj i tak sze zvelicsas. V bibliji je pa etak napiszano: Veri — i zvelicsas sze.

Lutherova reformácija je rávno tò právo pòt odkrila pred tisztim velkim segom lűdsztva, ki je za zvelicsanyom szkumnelo. Luther je bio tiszti, ki je z szvojim vcsenyom pokazao nam zemelszkim vandrarom zšivoga Krisztusa, Nyegovo nezgovorno lűbézen do nász. I za tò isztino i pravico sze je bio priprávljeni vojszkűvati z cėlim szvétom i escse szamoga szebė na áldov dati, da bi naj escse zsnjegove skrinje, zsnjegovoga groba glászno kricsala eta pravica: Ár szte z milosbse zvelicsani — po veri.

Gda tűdi letosz mi evangelicsanszki krscsanye pá reformácije, verepoprávlanya velki dėn szvetimo, jeli známo mi med tēm szvétek drzsányom hválò dati nasemi Goszpodnomi Bògi za tò, da nam je ódpro zvelicsanye zakrito pòt? Jeli denėsnji cslovek zná prav cėniti reformácije té nezgovoren velki blagoszlov, z sterim je szromaskoga grėshnoga csloveka po edinoj isztinszkoj pòti na právo pòt szpravo pròti Bògi. Tűdi dneszdėn jesztejo escse lűdjė, ki sze vojszkűvajòcsi z velkov bojaznosztjov iscsęjo szvoje zvelicsanye, stero tűdi nyihova dűsa dneszdėn szamo edno pita: gdė nájdem jasz szvoji grėhov odpűscsanye? Mēr bojdi tēm lűdėm. Ár sze nyihove dűse veszeljė i hváłodávanye

vkűperzvėzse z reformácije nájvėksov isztinosztjov: Z miloscse — po veri!

Osztanimo záto pri Bògi, v Nyegovoj szvétój rėcsi i po Nyegovoj szvétój rėcsi v nasoj evangelicsanszkoj veri i cėrkvi. Csi glih v szlabi csaszaj zšivėmo, csi glih doszta neprijatelov mámo, záto ne vcagajmo. Kraj z mlácsnosztjov, z bojaznosztjov, ár Trdi grád je nas Bòg zmozsní! H.

Nòvoga vrėmena prorok.

Poszlov. FLISZÁR JÁNOS.

Za velikoga právimo onoga mòzsa, ki mi lűòne obláda, vėksi je od toga, ki szam szebė obláda; kak junáka dícsijo onoga vítėza, ki vu vmárjajòcsi bojnoj batrivno zòcsi szláne szmrti, ali vėksi je od vszė on, ki vu dűhovnom boji, vodi, pela naprė národe i cslovecsansztvo, ár sze národov, cslovecsansztva sors vu dűhovnoga zsitka, vu zevcsenoszti boji preobrnė. — Díka obszėde onoga vítėza cselo, ki tiranusov, krvi-zselcov spriny'ce, lance, csi je potrėbno escse i z-revolűciov zlámle i sztepė doli. Ali nájvėkse dike i obládnoszti pálme, je pa vrėden on vítėz, ki sze za cslovecsansztva juse, pravice i szlobodscsin brányenye bojűje, trűdi i brezi zšònėsnje szile, brezi revolűcie, obládavno nyė doszėgne.

Reformátia je nájcsvrsztvėsi, vu isztini, dűhoven boj bio, vu sterom je pravica i presvetsenoszt nė z zšònėsnjov, z rozsjá szliov, nego z pravice i isztine mocsjòv obládala. On mòzsa pa, k koga imėni je tá szvetovna nájvėksa b's-tòrija, reformátia, prikapcsena, sze vu tom pozdigne med szvéta za te edne nájvėkse zgodbe, ár sze je on nė trò za velkoga bidti, nė je namėno drűgo bidti, kak Goszpodna pravice skėr, da nė on szam, nego naj sze szvekloszti Bóg delo, pozdigne viziko, preszvėti i láda na zemli. Tò je pozdignolo Dr. Luther Mártona za nòvoga vrėmena, právoga proroka; tò je prineszlo, ka je reformácia zisztinom nòvoga vėka proroka delo bilò.

*

Vu vrėmena punoszti sze je glász-la od pogansztva gorioszlobodjena rėcs Bozsa: „Bòg je dűh, ki ga molijo, je potrėbno, naj ga vu dűhi i isztini molijo“. — I zsalosztno, ka szo vu szrėdnjega vėka hipi vu krscsenika dűsevnom szvéti po krscsanszke szvéte materė cėrkvi podpėranji nazáj posztavili ono pogansztvo, pròti

steromi szo sze zse sztároga zákona proroci bo-
jűvalli. Právi fetis (bolvan) je grátalo oltára szve-
sztvo, vu sterom szo lasznoga Goszpôda molili
i csűdna dela njemi pripűsivali i csakali od nyega.

„Lűbézen zselém jasz i nē aldűvanya, bole
Bogá szpoznanye, kak gorécse áldove“, je pra-
vo Goszpôd zse po proroki i Jezusa návuk, ste-
roga jedina zapoved je Bogá i blizsnyega lűbé-
zen bila, szo na szvekle, bliscécse ceremonie
preobrnoli i tandanke vcsíli.

„Povrnite sze i rodte k-povrněnyl priměno
dober szád“. Zselěnye je bilô pri krscsansztva
naprěpriprávlanyl, ali po dúgi sztotinaj vrěmeni
je pa tō szamo krscsansztva vodna rěcs bila, vu
prakszi szo pa tō csinili, ka szo szamo Rim
bogatili i szebé szamo na nyega naszlanyali, naj
sze on szkrbi za dűs zvelicsanye, grěhov od-
pűscsanye szo pa vu trstvo potisznoli.

„Liszice lűknye májo, nebeszke ftice pa
gnězda, szin cslovecsi pa nema, kama bi szl
glavô doli nagnô“. „Moj ország je nē z-etoga
szvěta“, je pravo Odkűpítel, ki je za szvojeja
országá obládnoszti z-trnya korôno noszo. On
môzs pa, ki je szebé eti na zemli za Jezusa na-
mesznika drzsao i drzsi, je etoga szvěta politi-
csen vladár, kralôv král, zemlé zmoszen goszpôd
zselo bidti, trojno zláto korôno je noszo, vu
bliscécsoj přecimbí je zšivo; nyega cil, name-
nyávanye, je oblászt, zmosznoszti bila i nē vu
Krisztusa dűhi bodôcsa szlűzsba.

Peter apostol etak pise dűhovnim paszté-
rom: „Páste med vami bodôcse Bozse ovcé,
szkrbnoszécsi na nyé, nē z-szlűzsbe szile, nego
z-dobre vôle, ni nē z-grde szebicsnoszti, z-do-
bicska, nego z dobroga nágiba i nē tak, ka bi
goszpodűvalli nad gmajnami, nego z-dobrov pél-
dov pred nyimi hodécsov. — No csi szo szledi
toga opominanya szpravitela — bár z-blôde, za
prvoga pápo djáli. Na konci szlědnyega vėka je
cérkvi delo nē bilô dűs zgájanye, k Krisztusi pe-
lanye, nego ober dűs kralűvanye. Na té vėk,
na tō vrěmen sze celô glihajo Ezekiel
proroka one recsi:

„I bila je Goszpodna rěcs meni povědana:
Szin cslovecsi! prorokűj od izraela pasztérov,
prorokűj, pově nyim: Jaj izraela pasztérom, ki
szo szamo szebé paszli! Ali pa nē ovcé trbē
pászti pasztérom? Mlěko szte potrosili i z-vunov
szte sze oblácsili, te tűcsne szte vmôrili, csrědo
szte pa nē paszli, te szlabe szte nē krepili, te
betezsne szte nē vrácsili, te rône szte nē zave-

zsűvalli, ti pregdáni szte nē nazá prignali i zgű-
bleni szte nē poiszkali gori, nego trdno i neszmí-
leno szte kralűvalli nad nyimi.

„Dűh vsze prebrodł, escse i Bogá globo-
csine tűdi“ je pravo te žive vere glasztel, po
vere szpravicsanya návuka navdűseni apostol,
Pavel; te mrtvé vere literrobi szo pa orôpali
dűso od te nájvisise plemenitoszti, od toga náj-
szvetěsega jusa, od naprěiděnya znanoszti, od
premisłávanya, zbrodjávanya szlobodscsine, od
ogvűsanya lasznoga stimanya, vsza tá szo od
cérkevne oblászti v-robsztvo bilá vrzsena, gde
szo nē mele odraszka“.

„Vu szlobodscsini, stero nam je Krisztus
szpravo, obsztojte, nepodvrzšte sze pà v-robsztva
járem!“ — Apostola té recsi nam szveklo glá-
szijo, ka je krscsansztvo morálne szlobodscsine,
dűhovne prisztaroszti (velke létnoszti) vadlűvá-
nye, meszto toga szo je pa pod dűhovno tutor-
szstvo, pod dűhovno mladolětnoszti vadlűvanye
djáli i ponizsali, steroga vodna rěcs je bila:
szlěpa pokornoszti, szlěpa vdánoszti, njē szád pa
robsztva szlűzsensztvo.

Namesztio Bogá visoszti i oglědnoszti je vu
materécérkev cslovecsa zmosznoszti posztávlena,
stera je na groznoga bolvana narászta na zemli.
Ka je té bolvan tak zmoszen grátao, da je od
nyega celi szvět trepeťao, — toga zrok je pa tō
blo, ka je pred lűdmí dűhovnimi ocsámi szkrita
bila Biblia.

*

Prislo je znôva preporodjěnyá vrěmen i na
zemelszka dugoványa i lűdi gledôcs, szo sze
odpérati zácsale szvěta ocsi, v pamet sze je
vzelô, ka, ka sze za Bozsicsno právi, je szamo
krivo viděnye, povidna fárba, hamisija, stera
cslovecsa szebicsnoszti i zvisenoszti zakriva. Na-
pádanye, spotárjenje, kritizěranye je zácsalo do-
szegűvati mater cérkev zevszov nyénov nászta-
vov navkűpe; pred vnógimi lűdmí v práh ká-
plejo indasnye oglědnoszti i sznyimi vrěd, szrěd-
nyega vėka verszka pobožnoszti tűdi zgűbí szvo-
jo vlěcsno mōcs, poměnkáva nyé postűvanye i
po trdogn járma doli sztepenyi, tiranistvo, raz-
burjenje, nezadovolnoszti zácsa ládati i szlobod-
no trôbiti. Po szpômenkaj zavézane dűse pa ne
vidijo, ne vzemejo v pamet, ne zbrodjávajo, ne
premisłávajo szl, zadovolijo sze z tēm, csi nyim
maticérkev kak z nájměnsim tálom ogvűsa dű-
hovno zvelicsanye, hltijo, pascsijo sze, k-bucse-
glasztelom i z pėnezi szl odkűpijo, rěsijo, grě-

hov odpűscsanye. Té kěp pa popolnoga vcsini, kak nigda pri poganszkoga szvėta porűsenya vrėmeni, ka sze je prorok z-proroka, tak sze je zdā pop z-popa szmehao.

*

Tākse je bilō vrėmen, gda je Goszđodna dűh vu XVI te szťotine zorji bolvana rűsėcsęga i oltāra cimprajűcsęga proroka zbűdo. Goszpűd je pā vűvtėgno dűszno szvojo i dotekno sze je ednoga műzsa vűszt, erkűcsi: „Ovo, mojo rėcs dam vu tvoja vűszta. Vis jasz te denėsnı dēn ober orszāgov i ober nārodov posztāvım, da trėbi dopűscsāvaj, cimpraj, szādi i zgājaj“. Onoga klepācsa vdārci, sterimi je Luther Mārton v-1517-tom, oktobra 31-ga 95 pravíc, djātek, prebio na Wittemberszke cėrkvi dveri, szo zse bolvana rűsile, na v-Wormsza drzsāvnom gyűlėsi povėdane recsi pa, pűleg steri nyegovo dűsnovėszt Bozsa rėcs veli, prűti steroj nemre, nevejnika csiniti, vu csloveka szđrci, vu znotrėsnym dűhi je pocimprao, posztavo gori, te prāvi oltār, tomi isztinszkomi i pravicsnomi Bűgi. Tā je zbriszao te krive, hamisne velikāse. all z-tėm je nē zbűdo nezadovoloozti, zburkanya i divjega trűblėnya nemirlivoszti, ār je na nyi meszto posztavo to isztinszko visoszt, to prāvo oglėdnoszt: Bozso rėcs, szvėto Biblio. Gori je odvėzao od tak imenűvani dobrocšinėny vrėdnoszt krivi nāvuk i dao je vu ta csiszta szđrcā ono znotrėsnı műcs, vu szđrcā je vėpő zakon, steri na szlobodscsine podlagi te prāvi morālmi zsitek szťvori i pomāga naprė.

Reformācia je nazā dāla csloveki po szrėdnyęga vėka cėrkvi vrėto, zmantrāno szđrcė, da je nāj lűbėznoszt Bűgi poszveti; nazā je dāla csloveki po szrėdnyęga vėka cėrkvi zvėzano i v sprinyice zabito pamet, da nāj Bozsęga, csűdno szťvorjenoga szvėta szkrovnoszt szpozna i tak z zavėdnimi, odprėtimi ocsmi glėda, postűje, moli Bogā i szpunyāva ono veliko zapűved: „Podvrzste szı zemlű pod szvojo oblāszť“. Zāto prāvi Carlyle piszātel, ka je reformācia cėloga szvėta te nājznamenitėsi prigodek bio, sznyűv sze je zacsnola cėla nűvoga vėka civilizācia. „Csi bi Luther toga hīpa — prāvi tē piszātel — nacsı csinio, vsze bi sze nacsı osznűvilo! Ār je zdā cėla Europa k-coj gucsala i tű je pītala: vszigdār sze nāj nizse i nizse pogrāzsdzsam vu lazsenyi, vu vkűpszprāvleno gnľbo, gnűszno preklėztva szmrt, ali po kakstė mantraj prėk, dojszťepėm lazslivoszt, vŗārcsim sze sznyęga i dale zivėni? Luther je vű povedao prisėsztnoga osznāvľanya rėcs: zsiľi duzse po Bozse rėcsi teknyena dűsnavėszt, na z evangelioma dűha zsiľovcse prāve szlobodscsine fundamentomi: Tű je proroka rėcs bila, ār je jo z-zsitka knig szam zsitka Bűg povedao nyemi, pod steroga tekājom (plivom) sze je nűvi szvėt porűdo, szťanovitoszi,

prāve, zsiľe vere i dűhovne szlobodscsine szvėt.

V 1917-tom leti je 400 lėt preteklo, ka sze je reformācia zacsnola, na steri szpűmenek szo cėloga szvėta protestānusje veliki szvėtek szvetili. K szlobodscsini jus je szvėt szebi gori obdrzsao. Ali zsalosztno, ka escse itak vnogo tāksi krcsanov jeszte, ki szo odsztűpili od Krisztusovoga fundamentuma, z-steroga escse doszta nevűle, brige znā szhājati na cslovecsansztvo. Tā zmenkanya i baje, bi vŗācsiti potrebno bilō. Ri-ma vŗāszťvo: bliscsėcsa, prėcimbna cereműnia ne bode pomāgala; tākse oszobe, krepki prorokov elementı szo potrebni. Kakse je jedino Krisztusa evangelioma dűh mogűcsi zgājati. Te bode z isztinom reformācie veliki szvėtek, csi Evangelioma dűh bode lādao vu vszākoga krcsana i nāimre vu vszākoga protestānusa szđrci, ār te, csi nāsz je escse li mālı sereg — bodemo csűtiti, ka je „Trdi grād“, nas Bűg zmozsnı, ki de sze z-nāmi vrėd bojűvao, obarje nāsz i nedā nāsz fundati!

Ostffy Miklós.

Z vere pregānyanya i z-prűtireformācije vrėmena.
(Piszao PAYR SÁNDOR. Poszľov. FLISZÁR JÁNOS.)

Tűh'csa je grātala vu vogrszkom Sioni, Bozsi szľugi szo na gālye odegnāni; Ti edni v Nāpolyi rogācsejo z-lanci, Ti drűgi vandrajo vu Nemskom orszāgi.

Za boleznı dűma sze nyim srdce pűcsi, Ah, domű pridti szo nikak nē mogűcsi. Hűdi protivnici szo tű vűzbrodili: „Csi zbijem pasztėra, te csrėda razbezsi“.

Kűszęga dűhovnik, osztre rėcsi predgar, Fekete Stevan je tű pregnāni vandrar. Szķita sze tűdi zsnym betėzsna tűvār'sca; Jocsi ino tozsbı, ni kraja, ni konca.

Vbűge zsenszke recsi koga nej genole, Zaman je bio nyė műzs odegnāni z gmajne. Ednűk necsākano v-Kűszęgi posztāne. Gde meszto radosztı, szťrahota nasztāne.

Kolonicsa popi szo ga zosnofali, Rűne zsenė mozsā szo nē milűvali, 'I gda je pűspek bio, nyęga bin je vėksi, Szkrivomā je komaj mogao odmeknoti.

Ah, kama nāj ide? Vandra brezi dűma, Kí nyemi hrambo dā, on prekaca vnűga. Ftice mājō gnűzda, leszice brľoge, Li on nema szťāna, kam szı glavű nagne.

Edna miszel nyemi zdâ v-glavô prihája:
„Odprête do dveri Ostffy Miklós gráda.
Csi sze tam bojíjo i nedobiin sztána,
Te je zse tak konec vogrszkoga Siona“.

Dobro szí je miszlo, té ga z-szrdcá szpréjao,
Od toga bôgsega meszta tak nej naisao.
Ostffy trdi nemesnyák je za szvo' vero
I dom'vine jusa nigdár nê odsztôpo.

Ostffy je pred Báloom nê poklekno doli,
Bilô je ji vnogo, kí szo odsztôpili.
Tak ga je poznala vesz Kemenesalja,
Za vogrszkoga Siona szteber ga zvála.

Pri Ostffiji sze Fekete domá csúti:
Predga, csészt szvojo verno szpunyáva i vcsi,
Nad sterim sze popi Ríma razburkajo,
I na evang. púspeka zsítek terejo.

Ostffija szilijo naj púspeka sztira,
Ár csi nê, de vido, ka sze z-glavôv spila.
Velko lármó zsené Kolonicsa gárda
Tôzsijo ga vedno v-Becs i pred Rim pápa.

Prisla je tûdi hitro zapoved krála,
Prineszao konyenik poslanec vladára.
Not' vderé k-Ostffiji, kak eden razbojnik,
Piszma zdrsétek tak dá naprê konyenik:

„Vitéz Ostffy Miklós, král tebi zapovê:
Krivoverca popa brs meni daj naprê!
Csi bos sze pa mûdio, teda z-ednim tô vê
Z-gráda ti kamen na kámni nebode nê!“

Ostffy je z-válaszom nameszti krédi bio;
Steroga je králi naznano, govorio:
„Nemeski cslovek szem, i gosztá primeni
Prêk nedam, obránim prôti vszákó szili.“

Naj mi zapovêjo kasté král velicsansztvo,
A, nepostenoszt od mé naj ne zselêjo.
Té gôszt je moj púspek i tûdi dűhovnik,
Nedam ga vö, ár je on nê hűdodelnik!“

Csi scséjo naj mi vze mejo mojo glavô
Vszo vrêdnoszt, deco ino vsze moje blagô,
Gosztá mojega bom bráno escse i szmrtjôv
Ár mo' vera tak zselê, meni veli tô.

Král ino popevje rêcs szvojo zdrzsijo,
Z-Győr várasa velke stűke zse vozijo,
Z-divjov besznôcsov vdérja králevszka gárda,
Tábor vdári zôcsi Ostffijovim gráda-m.

Grozen hér gor' zbűdi Kemenes krajino:
„Ostffy goszpodina vesznóti nedajmo!“
Trisztô nemesnyákov vszi kuruc vitézi,
Hitíjo na pomôcs, mrêti szo gotovi.

Ali vsze je zaman! Kelko sztô je vögrov,
Telko jezerk, kak zvér, je bilô labancov,
Ostffija trdi grád szo na práh zrűsili,
Sztár', indasnye gnezdô doj do tla znicšili.

Púspek je v-tűhino bêszaó, zgrb'li szo ga,
Zvêzanoga szo vu Becs gnali, kak roba.
Kolonics ga szpitáva, obêcse doszta,
Ali, kak pop, sze z-satanom nevjedina?

Ostffy je malo nê tûdi zsítek zgűbo,
Szálás je vu szkrovni logáj naisao dôbo;
Konya podkôvi je názdrit dao vdariti,
Da ga nebi znali, gdetá ga slêditi?

V-gosztseri vkűp szprávi szvo' verno drzsino,
Bogá moli zsnyimi, od nyi jemlé szlobôd,
Z-táske vö vze me gradnál i szpêvajo:
Sztári zsolttár, ino tô peszem cérkevno:

„Szrdca mojega britkoszt,
Tűzsní moji mők zsaloszt,
Je Tebi Bôg na znánye,
Poszlűhni zdűhávanye.

Goszpodne vsza mogôcsi!
Proszim te zevsze môcsi,
Poszlűhni prosnyo mojo
I daj mi radoszt Tvojo.“

Barla Mihály
sztráni Gradnál 425
peszem 1 i 8
versus.

Tak je z Bogá pomocsjôv v Erdélyszko zemlô,
Pobegno, dalecs med kurucovo vojszkô,
Thôkôli je tam zse zásztavo vö vtégno,
Ostffy sze bojűvat vu sereg not sztôpo.

On je za vero vsze i vsze gor' aldűvao,
Nê je zvôn palice nika szebom neszao,
Csi je bär kincse, vrêdnoszt ino vszé zgűbo,
Vekvecsna dobra je v-obilnoszti dôbo.

Nyega szpômenek veke gori osztáne,
Odvêtek de ga szpomináo vekiveke.
Od nyega sze povszéd vu Kemenesalji
Doszta junáski prlpovêdtk i dnesz právi.

Vogrszki Sion, krepka vera de vu tebi
Tecsasz ládala, dokecs do Ostffijovi
Tvoj' verni ocsákov szpômenki gor' sztáli:
Nyí szpômenek postűj i peldo naszledűj!...

Nas nàivéksi vucsitel.

Jezus vcsi! V tej dvě rěcsi jeszte niksá blájzsena vészť, niksá dűso gorizdigajőcsa mőcs.

Zsé je szkoron dvějezero lět tiszťomi, da je Jezus na zěmli hoděcsi prédgo i vcsio. Nyegove vucsěcse tople recsi szo tuzsnoga zemelszkoga vandrara, ki je v temnoj i zsalosztnoj kmici hodo, vőpripelale na blájzsena i veszelo szveklőcsa. I tej preminőcsi dvějezero lět nász na tő opomina, da je Nyegovo vcsenyé edino isztinszko i pravicsno, k tomi priszpodobnoga vcsenyá vecs nega, tő vcsenyé zse dugo-dugo lět vrácsi z otánlajőcsim balzsamom bolěcse rane cslovecsi szrc, sterc krváve rane nyim je zsvlěnye goriszťrgalo.

Mi zemelszki lűdje csűdűvajőcsi iscsemo tiszťo mőcs, stera je nyegovo prőszno vcsenyé na tak visziko szťopnyo zdignola. Csűdűjemo sze pa zátó, ár je escse tűdi dneszděa pred dosťtimi lűdmi nepoznáo rozsjě lűbėznosztł, i v toga rozsjě mőcsi escse tak prevecs lűdi nescse vervati. V nasem krhkom, materiáliszťicnom mislěnyi escse vsigdar na prvom mészťi szťoji materiál i nē dűh, zemelszko zsvlěnye i nē vekivecsnosť.

Dvě jezero lět je zse minőlo tiszťomi, da je Jezus lűbėzen i bratinsťtvo nazvescsávo i vcsio na etoj zemli. Cslovecsánsťtvo pa kak eden presťrásenł mravlinyek bezi szěmtá, rűsi, zida, iscse z mődrov szkrblivosťťov. I v toj velkej zaposťlenosztł, v vezdásnyega vrěmena teskom boji za vszákdeněsnył krűh csűje zemelszki cslovek Jezusa krátek vabliyi glász: Hodte k meni vszi, ki sze trűdite lno szte oklajeni, i jasz vam pocšinek dau.

I po tej Krisťtusovi recsáj odněmi i tihó gráta vszaka lárma, da naj lěhko mészťo dá v csloveki prebivajőcsemi drűgomi szvėťi, náimre dűsi, stera rávno tak zahtěva szvoje, liki pa tēlo. Csloveka nikaj tak zové, tak vlecsě k Mesteri, erkőcsi: Hodi k Jezusi, bojdi zsnyim, pocšini sz i v Nyegovom krili z szvojov trűdnov dűsov, napuni szvoje szrcě z nővov mocsjőv za vszakdeněsnył boj. Hodi, ár On csáka na tēbe, On te lűbezniivo zové i On scsě tebi pomádatł i tebě vcsiti, naj ti na etoj zemli posteni, pravicsen cslovek posťťánes.

Csi mi k Nyemi szťőpimo i Nyega naszledűjemo, te sze vszakdeněsnyega zsitka grbe na nasem cseli zgladijo, nase bolecsine sze nam

vtisajo, ár nász Jezus navcsi trpeti, navcsi nász na potrplivosť.

Gda z Jezusom gucsimo, sze nam tak vidi, liki da bi jezero-jezěr szlătki zvonszki glászov tihó zibalo naso dűso. Ka je tiszťo za mőcsi, stera nase szrcě zdaj tak obláda, gda sz i napřevzememo Jezusovo vcsenyé, Szvėťo Biblijo, stero szo nam nasi ocsácke z szvojov krvjőv obránili i poszvēťili. Táksega hipa znotrěsnył zdűháv prihája z nasega srća, proszěcsi i molěcsi: Mester, moj drági Zvelicsitel, bnjdi i osťtani z menom i vcsi me, ár je poszťlűsanye Tvoje szvėťe rěcsi lűsno i veszelo. I zdaj blizse pridemo k Jezusi, Nyega szamoga csűjemo, vidimo, kak nam glászł zsitka vekivecsne, blájzsena recsi i vcsenyé.

Vidim Jezusa na lűsnom pőłł, okőłł Nyega rőzsice i cvetje, obri Nyega pa lepő szpěvajőcse flicsice. I zdaj k Nyemi prihájajo brezbrizsni, veszėłł otroki, On je pa lűbezniivo vcsi, vcsi je na poniznosť, na krotkosť, na plemenisť, na lűbėzen, na vernosť, na vűpanye. Na Jezusovom obrázi sze vidi ona velka i szvėťa lűbėzen do decě, Nyegovo szrcě je napuněno z vernov molitevťov, stero molitevť odposle k nebeszkomł Ocsi, naj tűdi On varje i csuva tő deco. Deca szo pa v Jezusovoj drűzbi veszėłł, szrecsni, nyihov szmėh je szťanoviten, z szrcě prihájajőcsi. Mester pa dale vcsi tő deco. Ka nyim je mogo povedati, da szo ga tak pazľivo poszťlűsali? Gvűsno da nikaj prevecs lėpoga, kakse szo escse nigdar nē csűli.

Jezus kak dober vucsitel vcsi. Z vszake Nyegove rěcsi sze lűbėzen szvėťi, tiszťa vsze okőłł obimajőcsa lűbėzen, od sterc je Pavel apostol tiszťł vekivecsen himnusz napiszo, stera lűbėzen vsza zakriva, vsza verje, vszemi sze vűpa, vsza trpi. I deca szo rěszan z cėlov szvojov dűsov zsėdni na Krisťtusovo vcsenyé i Nyega pazľivo poszťlűsajo. Tő je lűbėznosztł rozsjě.

Sztarisje, vucsitelje! Tűdi Vi tak morete vcsiti i vzgájati vaso, ali na vász zavűpano deco, kak je tő csinio Jezus Krisťtus, náimre z pravov lűbėznosztťov.

Potom sze pa szpremeni prvěsa szlika. Vidim Jezusa med szėřimi szťarcl, med dosťťojni-mi mozsmł. Tő szo nē znameniti mődrł lűdjě, tűdi szo tő nē zevcseni lűdjě, nego tő szo prőszni, szťiromasni, ali v dűsi pa bogătł lűdjě. I Jezus znőva vcsi. Onł pa z pobožsnosztťov i z csűdűvanyom poszťlűsajo Nyegove recsi i vcsenyé. V dűsi znőva decá i brátja posťťánejo v őgnył to-

ga vekivecsnoga i szkűpnoga vezala, v õgnyi lűbėznosztí. V dűsi deca posztánejo, ár je Mester na tő vcsi: Zaisztino velim Vam, csi sze ne obrnėte i bodeite, liki deca, z nikaksim tálom ne pridete v králevsztvo nebeszko.

Jezus vcsi. Nyegovo vcsenyė je vcsenyė vekivecsnoga zsvlėnyá, ár pod nájmcšnėsega rozsja obramov sztoji, pod nájmcšnėsega rozsja obramov sztoji, pod rozsjom lűbėznosztí. Evangelicánsszki brat i szesztra, jeli poznas tő vcsenyė, jeli poznas Biblijo?

Ednők je Mester pri Genezáret jezeri hodo i vido je tam dvá ribicsa: Simona Petra i Andrása i tema dvőma je pravo one znamenite recsi: naszedűjta me i vcsinim vaj lűdi ribicsa. Onedvá szta pa naszedűvala Nyega.

Jezus tűdi nász zovė. Zátó pa tűdi mi boj-dimo Nyegovi vucsenické. Odeberimo szí Nyega, etoga szvėta nájvėksega, nájmodrėsega i z nájmodrėsega i z nájvėksov lűbėznosztjov vzgájajćsega vucsítela za szvojeja Mestera.

Jezus vcsi. Vzemimo szí zátó naprė Szvėto píszmo, pogrozimo sze v té vekivecsne isztine i pravice, ár je Jezusov járem hasznovíti i bremen Nyegovo je lėko, poszlűsanye Nyegove szvėte rėcsi je pa lűsno.

Tűdi v etom nřvom solszkom leti zátó naj Jezus bode voditel z szvojov gorėcsov lűbėznosztjov rodítelom, vucsítelom i otrokom. Vszí zvezste závezek z Břgom, z Krisztusom, ár szamo tak bode vase delo blagoszlóvleno.

Vandrajőcsi karaván.

(Gori je naisao Jezusa. — Přípověstí). Poszlov. F. J. I.

Vnozsina lűdsztva je prihájala k Jezusi, ka bi ga poszlűhsali. Teda szí je doli szeo na ednőj gori i vcsio je je, stero se imenűje: „Brezsna predga“. Vu toj predgi velí: „Blájzseni szo, kí szo szíromác-ke vu dűhi, ár je nyihov nebeszki ország.

Blájzsenu szo, kí sze zsalosztjio, ár sze oni potrůstajo . . .

„Glėdajte ftice nebeszke, one neszėjajo, niti ne zsenyajo, ni vu skegyen ne szprávlajo i dőnok Ocsa vas nebeszki nyė hráni. Nė szte ví vnogo poglavítėsi od nyih? — I za oblecsalo, ka sze szkrbíte? Vcsíte sze: liliomi polszki, kakda rasztėjo: ne delajo, ni ne predėjo. Velim pa vam, ka sze je ni Salamon vu vszoi díki szvojoj, nė tak oblácsao, kak edno z-eti.“

I gda je Jezus dokoncsao vcsenyė, vnozsina sze je esűdűvala nad velikim nyegovim znányem i velikov mődrosztjov.

Po ednoj pripověstí je eden máli pojčics ednők na vandrsarszko pőt sztőpo. Alí mati nyemi je turbo puno naklála z ránzimi dobrőtami. Zsé je dűgo pőt prehodo, zátó je trűeen i lacsen grátó. Dolí szí je szeo pocšivati i jesztí. Kak tam jė, sze szamo pred nyega posztáví vrág: dáj meni tiszto v rőkí drzsėcso lėpo rdėcso jaboko. Ne dám ti, právi pojčics. Csi ne dás, ti jo z szilov vmemem, odgovori vrág. Zsé mo vidli, i pojčics, kak je tő domá pri szvoji bogábojėcsi sztarisaj dosztakrát vido i csio pri zacšėtki vszákega dela, tő právi: Břg pomágaj! Sztém sze zacšnėta metati, i po krátkom boji vrága od tla vdári. Ne valá právi tiszti, ár szam sze potekno, zacšniva znőva. Pojčics znőva právi: Břg pomágaj i pá sze vkűpžgrábíta, ali pá pojčics zmága. Lėko je tebi, nyemi právi vrág, gda ti vszígďar pomőcs zovės. Alí pojđi ti tűdi szam, zsé mo vidli, steri de náj mcšnėsi. Decsko sze je zdaj zavűpo v szvojoj mőcsi i v dvė zmági, zátó je pri trėtjem boji nė pravo: Břg pomágaj, i zdaj je bogme vrág obládáo. Na tla je vrgo dėcska i vzėo nyemi je jaboko.

Rodítelje, vucsítelje, dėca, ví zátó nigďar ne odsztőpte od Bogá, od Krisztusa, ár je on vas nájbřgsi pomagács i vucsítel. H.

.....
Od Goszpodnoga Bogá lehko proszimo vszáko posteno dugovánje, ali nikaj neszmemo od Nyega tėrgyati.

Med vnozsine poszlűhsávcmi je tűdi tam bíla Mikál, toga rano preminőcssega Hosáma tűzsnoaga szrdcá, szkuzėcsi őcsi vdovica, z-petėrov brezi ocsė bodőcsov, szírotnov decőv, kí szo sze nyė za plács drzsėcsi, pri nyė sztisznoli. To nájmmėse je escse v plenice povito, cecátje bílő i Jezus je vszė pét blagoszlóvo.

Tűzsna vdovica sze je potrůstala, dobíla je z Jezusa vűszt gláseno szvėti Bozsi rėcsi na szrdcé balzsama vrásztvo, stero nyė je poszűhsilo z-őcsi britke szkuzė i dobíla je mocšno vero, ka nyė nė trbė v cágloszt szpádnoti za neosznovlene szírotne decė sorsa volo.

On nebeszki Ocsa, kí hráni nebeszke ftice, kí oblácsa polszke liliome, sze tēm bole szkrbí za one, kí szo nebeszkoga országa, kí szo ober vszė tė dragsi nyemi.

Szunce je zse zahájalo za gallilėszke bregė, ka je Mikálojca domő prisla z-timi szvojimi. Na veliko csűdo je domá naisla prvo rodjenoga svojega színá,

A történelem eseményei gyakran megisméltődnek.

1927-ben elfogyott a vend biblia. A lelkész értekezlet elhatározta, hogy megteszi a szükséges intézkedéseket ennek újabb kiadására. Eddig a vend bibliát az angol biblia társulat adta ki, őt kellett megkérnünk arra, hogy ismét nyomassa ki, hogy hiveink Krisztus evangéliomát újból olvashassák.

De itt felmerült a kérdés, hogyan léphetünk érintkezésbe az angol biblia társasággal, hol található és ki tud közülnk angolul beszélni?

Olyant, aki közülnk angolul tud, hamar találtunk, egy Amerikából haza tért vend hívünk személyében. De hol található az angol biblia társaság? Hosszas tanakodás után elhatároztuk, hogy levelet írunk Belgrádba az ott levő angol követséghez, tanácsot kérünk, hol találhatnánk fel az angol biblia társaság megbízottját? Leveleinkre hamar megjött a válasz. Az angol követség tudatta, hogy a követség egyik tagja, az angol biblia társaság egy megbízottja és ő a jövő héten eljön Mura-szombatba, hogy megtárgyalja velünk a vend biblia kinyomatását. Ez a válasz nagy örömeinkre szolgált. De még jobban megör-

vendeztetett az a tény, amikor láttuk, hogy az angol biblia társulat megbízottja megérkezvén hozzánk, igen szívesen társalgott velünk és tudott szerbül is beszélni, úgy hogy tolmács nélkül beszélgethettük vele.

Mindenek előtt megállapodtunk vele abban, hogy a vend bibliát Zimonyban, 5000 példányban nyomatjuk ki és egy példány 13 dinárba kerül. Ez igazán öröndetes dolog volt. Oly olcsón vehetjük bibliánkat, az angol biblia társaság áldozatkészsége folytán, hogy egy könyv bekötése is többbe kerül.

A megbízott két napot töltött Mura-szombatban. Nem csak a várost és környékét szemlélte meg, hanem eljött velem a reálgymnázumba is, ahol akkor a 3-ik osztályban tartottam hittanórát. A tanulók éppen néhány kihalt pogány népről, a hunokról, avarokról felelték. Megdicsérte őket jó feleletükért és bemutatkozott előttiük, hogy ő az angol biblia társaság kiküldöttje. Mint előadtatók, nem csak az emberek, hanem a népek, nemzetek is kihalnak egyszer. Eljön az idő, hogy az angol nép is kihál. De emléke nem hal meg. Megmarad örök emléke, hogy az angol nép alapította az első biblia társulatot és ezzel az egész világnak oly jót tett, hogy emléke élni fog örökké. Tegyetek jót ti is, ak-

oszemnájsetlét sztaroga jòrima, kí je vu ocsé òrok sztòpo i hodo je z-sztríaoim v Damaskus, v Jeruzsálem i v-Egiptom na komilaj sze noszécsi, szetkàno plàtno i drùge fèle blàgo odàvat i trszit.

Ti ménsi bratje i szesztze szo z-veszèlov radosztjòv szprèjali z-dalèka zemlé domò pridòcsega brata szvojega, ali jòrim sze je nè mogao zsnými radùvafi. Niksi nenavàdni sztràh (sztrahòvje) i velika bolezen sze nyemi je kàzala doli z-obràza, pri vszém tom je pa dònok naprè vzèo z-zsakla, z-dalèke zemlé prinesene dàri: rázlocsne dòbi szád i jela i razdèlo je je med ménsimi bratmi i szesztràmi.

— Ka ti fali dràgi moj szin?! — ga píta mati z-vcagajòcsim szrdcom.

Jòrim je tak drgetao vu tèlli, ka je nè mogao na nogáj sztáti, doli szí je légao na decé lezseliscse. Obréz nyemi je oblèdo, ocsí szo nyemi meglene grátale. Glász, rêcs, nyemi je tak szlaba posztála, da je jo komaj bilò csùti, ali mati nyemi je zàto pre-

razmila, z-vùszt je doli precsèla oyega tozsècse recsí, stera szo sze naszledùvajòcs glászile:

— Szrdcé me bolí od nezgovorne sztrahote, stera sze je preminòcso nòcs z-namí zgodíla! Vcseraj nòcs szmo nindri nè szpáli, naj szamo hitrè v-Kapernaum pridemo, szamo na kumilaj szmo edno malo drèmajòcs potùvali, gda nasz je naednòk eden grozen glász presztrahso i szrdcá nam je sztròszo . . Oroszlàn je tròbo vu blizsini k-nam.

— Goszpodne Bozse! — Pomàgaj nam! — je szkrícsala gori Mikál mati vu sztràhi.

— Jasz szem tùdi molo vu szebi nesztanoma, med sterim me je tákse drgetanye obszelo, ka szem sze malo nè doli obrno z-komile hrhta Ali oroszlàn je nè prisao pred nàsz, ali dònok me escse itak mrzlica mà, kak te i szrdcé me vedno bole bolí . . . Jaj, jaj, vcsaszi mo vkraj! . . .

Globoka bolezen je obszèla materè szrdcè, vidòcsa szinà veliko mantro i zbrodjávala je, kakda bi nyemi mogòcsa bìla pomàgati?

kor emléketek élni fog nem csak a földön, hanem a mennyekben is.

Az iskolából a tanári szobába mentünk, ahol bemutatkozott a tanároknak. Haza menet csodálkozott azon, hogy a tanárok előtt ismeretlen volt az angol biblia társulat kifejezés. Ezek a tanárok, úgy látszik mind katolikusok. Igen, válaszoltam én, gimnásiumunkban nincs egy evangélikus tanár sem. Oh, ez nagy igazságtalanság, válaszolt ő. Nálunk Angliában szintén vannak az iskolában evangélikus és kath. tanulók, de számarányuknak megfelelően nevezik csak ki tanárokat. Itt pedig több mint száz evangélikus tanuló van, evangélikus tanár pedig egy sincs.

A mint visszatértünk ős hazánkhoz, ez az igazságtalanság részben megszűnt. A népiskolákban a tanítók kinevezésénél figyelemmel voltak a tanulók vallására és azok számarányának megfelelően neveztek ki tanerőket. De a gimnáziumban és polgári iskolákban megismétlődött az elmúlt idők igazságtalansága, mert ott egy evangélikus tanerő sincs. Reméljük, hogy illetékes tényezők iparkodnak ezt megszüntetni.

Egy másik megismétlődő esemény a következő. Néhány évvel ezelőtt a várkertben egy kőszobrot állítottak fel, amelyre felírták a vend írók neveit, hogy emléküket

megörökítsék. Az itt felírt írók közül hiányzik a legnagyobb vendíró Kardos János. Ő Ujtölgyesen született 1817-ben. Iskolái elvégzése után Őrihodoson lett lelkész. Ő mint író, elsőben is énekeket írt, amelyeket istenítiszteletünk alkalmával használunk. Ezek az énekek oly szépek és meghatóak, hogy ritka népnek vannak ily szép énekei, ily drága kincsei. Írt tankönyveket, lefordította híres magyar íróknak műveit vend nyelvre. stb. És az ő neve még is kimaradt a vend írók sorából.

Az ő esete ismétlődött meg most nemrég. Híres vend írókról: Kardosról és a két Küzmicről akartunk Muraszombatban utcákat elnevezni, hogy így emléküket megörökítsék és ez is elmaradt. Bizony láthatjuk, hogy a történelem eseményei gyakran megismétlődnek K. I.

*Neverna i brezi dűse bodõcsa molitev
je nê drũgo, nego li szamo prázen gucs i
prázno brbranye.*

*

Negucsi szamo ti k Bõgi, nego poszlũhni tũdi tiszto, ka ti On scsê povedati.

Nanagli nyê je Jezus prisao na pamet, te nãzarszki prorok, kí je vszefelê betege zvrãco. Zvêdla je, ka pri Petra hizsi nocsũje, hitro je tã sla, z molêcsim szrdcom ga proszêcsa, govorêcsa nyemi:

— Goszpodne! Szmiũj sze mojemi prvorodjenomi szĩni! Te mênse szĩ mi blagoszlovo, nyega pa zvrãci od sztrajõv, od têla trepetanya i oszlõbodi nyemi szrdcê od grozne boleznoszti!

— Jeli verjes, ka szem jasz tõ mogõcsi vcsiniti, ka me proszis? — Jo pĩta Jezus z-mĩlimi recsãmi.

— Verjem Goszpodne! Csi li z-recsjõv velis, — ozdrãvi moj szin . . .

— Idi domõ zsenã; naj ti bode põleg vere tvoje, i nikomi ne povê . . .

Domõ je hĩtila Mikãl i ovo, kak je notri sztõpila vu hlzso, zaglêdnola je Jõrima z poszmehêcsim obrãzom, z-tĩmi mênsimi brãtseki sze zmenyajõcsêga, z-zarokê sze drzsêcsi, szo vszi plêszali.

II.

Na kapernauma vrãta je vszãko gojdno petêro brãtov decê slo võ, naszledũvala je je edna krotka koza, stera je petêro ocsê nemajõcse, szĩrotne decê hrãnila, na nyênom mlêki szo sze szkucsãrili gori vszi. Dokecs sze je kozica zsmãhno pãszla po cesztê krãja pãsniki, ti mênsi szo sze veszêlo zmênjali vu ceszte prãhi, ti vêksi szo pa nesztanoma vn dalecsino glêdali po szlokobãsztoj ceszti. Brato szo zselno csakali domõ. Strto leto je zse mlnõlo, ka je z dõmi odpotũvao.

Vu vãrasa vrãtaj je drêmatni õcsi rimszki vojnik sztao na sztrãzsi z dũgov lãndzsov vu rõki. Od vtraglivom, dũso vmorêcsem nika nê csinênyi i vu velikoj vrocini sze je z tèm lõdo, ka je decê zmêno glêdao. Stera nyemi je v pamet prineszla szvojega detinsztva blãjzszensztvo, roditele, brate, detinsztva prijãtele i dãvno osztãvleno rodjenyã hlzso i domovino . . .

Te nãjmênsi brãtsek, Æron pojibics, je vecskrãt k sztrãzsãri prisrãjbao, proszêssi ga dũgo lãndzso.

Új világépítés.

Azt a századot, amelyben élünk szeretik az idegesség, rohanás századának nevezni. Nagy városokban hullámozó sürgés-forgást, értelmetlen összevisszaságot lát az ember. Emberek, érdekek, harcok világa ez. Mindenki fut és siet, mindenki akar valamit, mintha mindenkinek elodázhatatlan célja lenne. Az egyik ember kenyér után rohan, a másiknak fény, csillogás, pompa kell, a harmadik protekcióért és állásért könyörög.

Ez a kép azt a benyomást kelti bennünk, hogy ebben a furcsa tülekedésben nincs sehol mélység, csak ideges és gyors áttekintés. Nincs néma csend, csak zakatoló, dübörgő és velőig menő lármá. Ugy látszik, mintha a világ minden pillanatban valamilyen idegen, ismeretlen alakká akarna formálódni, hogy felismerhetetlenségig keveredjen össze benne mindaz, amit célnak, vágyaknak, érdeknek nevezünk.

Nemzetek életében is a mindent kockára tevő erőfeszítések, az új megoldásokat ígérő politikai pártok jelszavai, a megmérhetetlen gyorsasággal rohanó élet érdekek összeütközései mutatkoznak és halatszanak mindenfelől. Itt is, ott is durva kihasználás, visszaélés, furcsaság tűnik elibénk. Elégedetlenek, nélkülözők, nincstelenek, munkanélküliek jajsavát halljuk. Világforrongás, világ gazdasági krízis vészharangjai jelzik, hogy ebben a rettenetes zürzavarban hiba van valahol. Elméleteket állítanak fel arra vonatkozóan, hol kellene egy új világépítés munkáját elkezdeni, nemzetek lépnek szövetségre, gyűléseket,

konferenciákat tartanak, jönnek vélt eszméket, elveket hirdetnek, gazdasági racionalizmusról beszélnek és még sok egyeből, de mind hiába.

Emberek és nemzetek küzdenek és bukdácsolnak a ma gondjaiban. Apróbb és nagyobb tragédiákat perget az élet. Nem jó visszanézni, mert mindig úgy érezzük, hogy valami félelmetesen szörnyű, véres árny jár a nyomunkban. Emberek és nemzetek életében egyaránt félelem és aggodalom tapasztalható. A jelen szomorúsága, a javulást nem ígérő bizonytalan jövő, a szegény emberek mindennapi kenyérgondja, a hozzátartozóink nélkülözése sokszor olyan rettenetes sullyal nehezedik reánk, hogy szeretnénk feltenni a kérdést: Hát mi is lesz velünk? Hát hiába küzdünk és fáradozunk? Hát hol a hiba, mihez kezdünk, mit tegyünk, mi lenne a legjobb?

Manapság feleletet keresnek ezekre a kérdésekre a gazdasági és szellemi élet elismert kiválóságai, társadalmi vezérek, politikusok, tudósok éppen úgy, mint a kunyhók görnyed vállú, megtépett ruhájú lakói. Az egész világon észlelhető kábító, lüktető és értelmetlen forrongást jellemzi a céltalanság. Nincs benne egy mindenekfelett uralkodó, végső, egységsítő, eszmény és gondolat. Hiányzik belőle a mindent mindenekkel megbékéltető vallás. A mai élet és a vallás egymás mellett szétválva, elkülönülten mutatkoznak. Az élet elzárkózik a vallás elől. A világ mai helyzete napnál világosabban bizonyítja, hogy vallás nélkül az élet ideges kapkodás, értelmetlenség és összevisszaság. Csak a vallás tud a lázongásban

Sztránsajócsi legionárius sze je poszmehávao na toga dröbisa prosnyöv i dovalo nyemi je lándzse stíl primati, steromi sze je pojábrec jáko radüvao.

Med vcaganyem, z tůzsnim szrdcom|szo sli domô deca dên za dnêvom, ár je csákani, odraseni brat nê prisao. Szamo li ta dobra szita kozica je zadovolno mandigala proti dômi i podelila nikeliko trôsta domá z szladkim mlêkom tůzsnoga szrdcá vbôgim szroticam.

Nájbole szo sze pa zsalosztli vűzêmszke szvétke, ár je escse itak nêprisao domô Jórim brat. Szirôta vdovica sze je pa jökala, miszlivsa, ka je mrô nindri vu dalêki zemlé.

Po vűzêmszki szvétkej vsze dugo nê, je karavsin (trstci) sztano pri hizsi i z edne kumile sze je Jórium zavlêkao doli jáko oszlableni, tesko betêzsen bodôcsi. Nyegovi globoko szpádnyeni ôcsi poglêd je zdâ escse véksi sztrâh zbûdo pri dományi, kak da ga je vu Damaskusa potüvanyi oroszlána trôbtenye posztrahsilo. Mati i ta ménsa szesztra szta ga pelale v

hizso, v méhko posztelo ga vlegla, ali edne rêcsi szta nê mogla zsnýega vzêti. Li szamo keszno v nocsi, vu velikoj vrocsini, vu szne temnoszti, je szkricsao gori z davêcsim glászom:

— Jaj, jaj, pretrgne sze mi szrdcé!...

Glêdajte ... glêdajte, tam ga zsenêjo na vmo-riscse!... Na plêcsaj z tezsxim krízsom, na glávi z trnyakorônov, z csela nyemi krváve kaple káplejo!... Ospotávajo, szűnyávajo, bicsűjejo, z kaményom ga lűcsajo ... i oh, jaj jasz zgřubleni grêhnsnik szem tůdi med nyimi ... Jaj, zdâ rávno na méne vrzse poglêd tozsêcsi, boleznó mi naocsí metajôcsi ... szrdcé mi zsgé nyegov poglêd, tak da bi je jezero zserjâvi lândzs spici bodali i zsgáli.

Mikál, ta vu szrdci oranyena wila mati, z teskov boleznosztjov, med vcaganyem i z tůzsnim szômnênyem sztoji pri vu velikoj mantri sze trápajôcsem színi szvojem.

Pri vszem tom ga je zaman proszila, sztávlala, na drůgi dên je dônok, csí bâr tezske bolezen, pá

lévő lelki, társadalmi és gazdasági élet elé mindennek felett való célt kitűzni.

Ha azt akarjuk, hogy az alapjában megrendült világ újra kiegyensúlyozott helyzetbe kerüljön, akkor a nagy zűrzavarban keressük a csendet, menekülünk a valláshoz, keressük azt, aki örökkévaló és mindenható. Ez az új világépítés alfája és omegája, kezdete és vége.

A gazdasági és társadalmi életben éppenúgy, mint a saját lelki életünkben átlátszó, becsületes, tiszta számadásra van szükség, ehhez pedig a kulcsot egyedül a vallás képes megadni. Egyedül itt keressük a kivezető utat.

H.

Oktober 6.

V pondélek je minulo 92 lét,ka je gízda va ausztrijszka szoldateszka pod voditel-sztvom Haynau-a i z pomocsjov ruszov pogázila vogrszko szloboscino i v Aradi pretrgala niti zsitka trinájsztim generáli-som, ki szo od szedem sztráni napád-nyeni Vogrszki or-szág tak batrivno brá-nili. Zvün tej trinájszet szo escse v Pesti dojsztrélili prvoga vogrszkoga miniszter-szkoga predszednika gr. Battyány Lajosa i vise sztô drůgi lůdi, ki szo mogli mantr-nisko szmrť pretrpeti. Doszta szo ji pa do szmrťi v vőzo vrgli, velki tao ji je pa

odpotůvao z karavánom, govorécsi, ka sze neszmi můditi, more idi! Nibode meo tecsasz mıra,"dokecs gori nenáide Jezusa, ki ga je zse ednők zvráco... i, oh groza... on ga je tůdi ospotůvao...!

Mikál szí je roké muzszdila, gvant szí je raz-prászkala, notri je sla vu szkrivno kámro i molila je Bogá, vu szrdci i dűhi, tak, kak jo je nazarenszki Jezus náveso:

„Ocsa nas, ki szí vu nebészaj...“

III.

Deca szo sze pá pőbrali i pá szo vszi v lěpom rědi sli po gojdnaj vő na vārasa vráta, gde je zdá drůgi sztrazsár sztao, koga obráz je csamuren, nepri-jéten bio i né je dovalo, ka bi sze vu vrát szénci oni razveszeljávali.

Zdá szo pá z tezkésim szrdcom csakali brata domō. Vszigdár szo dalecs naprě pred nyega odísli, ali d4gi csasz szo mogli zaman csakati i nazáj sze vrnōti, ali ednők sze je pa dōnok, po dűgom vrě-

moglo v tůhinszko odbězsati i tam mrěti, med sterimije bio szam Kossuth Lajos tůdi.

Aradszka Kalvária je v csaren slár po-krita, vendar pa nyéni bleszketajōcsi i ozsivlajōcsi tráki nam vszigdár nōvo mōcs i vűpanye dáva jo k lěpoj i blájzsensoj bo-dōcsnoszti nase domovine.

Miszli od molitvi.

Ki od Bogá szamo proszi i od Nye-ga szamo vzeme, ali na hválodávanye pa ne miszli, je priszpodoben k nigdasnyemi cigáni, ki sze je z-sztűdenca na konci vėszi dobro nápio i napōjo, potōm je pa plűno v-sztűdenec i dale je sō.

*

Bōg vszàko molitev poszlűhne. Tůdi na vszàko molitev dà odgovor. Mogōcse nē vcsaszí'i nē tak, liki bi to mi zseleli. Zàto pa potrplivo csàkajmo na Nyegov odgovor.

*

Nē szamo za veszeljá, za radoszti i za szrecso, nego tůdi za szkuze, za trp-lěnye i za vdārce sze moli i zahváli vsza-mogōcsemi Goszpodnomi Bōgi.

meni vu dalecsíni, ōzdalecs szkázao priháajōcsi, po-znáni karaván.

Kak blájzseni szo zdá bēzsali pred drágoga brata nevolni otroci. I kak velika radoszt je je ob-szēla, da szo zaglednoli, ka je Jorima obráz nē po-bití, nego veliko navdűsenoszt kázajōcsi. Jórim je bisztro, kak sztrēla doli z komile szkocso, gori je zděvao na nyé hrbet blájzseno sze veszelécse i szme-hécse brátseke szvoje.

Kak je domō pridōcs, nedovědno notri sztōpo vu roditelov hizso, Mikál materé. prvo pítanye je k nyemi tō bilō:

— Jeli szí gori naisao szin moj Jezusa? Naza-rénszkoga proroka, koga szí grozno ospotao?

— Gori szem ga najsao mília moja mati i pá me je zvráco i od onoga hípa mao je vszigdár z menom: vu mojem szrdci! — je pravo Jórim z szvétov navdűsenosztjov. I pripovedávao je, kak je szlano z mrtvi na krizs rozpéti Jezus, ki je na Bozso desznico zviseni i po Ocsi vzéti szvétí dűh je vő

Rázlocsní máli glászi

Szamovolní dári. Na goridrzsánye Dűsevnoga Lízsta: Fliszár Lajós Alsómorác 2 Pgő, Czipott János Márkushása 50 flr. — Na neszprhlívi vĕnec Luthárove Fliszár Sarolte: Sável Ferencova Vaslak 1 Pgő, Czipott Jolán, r. Kuzma Zsidahegy 3 Pgő, Zsibrik Jolánka Falud 5 Pgő, Brglesz Károly Salamon 1 Pgő. — Na Diacski Dom: Kolosa József szabó Battyánd 1 Pgő, Mikola Sándor Budapest 3 Pgő.

A dunántúli egyházkerületi Gusztáv-Adolf Gyámintézet október 2-án Sopronban tartotta közgyűlését. A tanácskozás megkezdése előtt Luthár Ádám lelkész imádságot mondott, majd a közgyűlésen beszámolót adott arról a munkáról, amit a vendvidéki gyülekezeteink a legközelebbi múlt 20 évben, mint Gyámintézeti, vagy G. A. Egyleti munkát végeztek. Ez a gyűlés a következő adományokat osztotta ki szegény gyülekezeteinknek: Nagytótlak 120 Pgő, Felsőcsalagány 100 Pgő, Diákotthon 80 Pgő, Alsólendva 100 Pgő és az egyházkerületi felügyelő dr. Mesterházy Ernő felsőházi tag háziperselyének gyűjtését 50 Pgő. — Ezeken kívül a soproni G. A. Gyámintézeti Nőegylet szép, magyaros oltárterítő ajándékát egyik vend-vidéki gyülekezetünk kapja, úgyszintén több drb magyar nyelvű énekeskönyvet is kapnak vend-vidéki gyülekezeteink.

Turobni glászi. Zádnyiva mészeca szo sze odszelili z Battyándszke fare vu vecsnoszt: vd. Santavec Franciska, r. Andrecs v Szentsebestyèni, sztara 70 lét; vd. Kumin Judit, r. Friskits v Márkusházi, szt. 91 l.; Godina Károly v Salamon, szt. 4 l.; vd. Kolosa Zsuzsa, r. Troksar vu Vaslaki, szt. 76 l.; vd. Santavec Anna, r. Brglesz v Szentsebestyèni, szt. 80 l.; Podlészek Ferenc v Salamon, szt. 65 l.; Barbarics János v Lendvakislaki, szt. 54 l.; vd. Czipott Kata, r. Verbán v Battyándi, szt. 69 l.; Hasáj Mihály v Musznyi, szt. 81 l.; vd. Gyergyék Terézia, r. Benecz v Salamon, szt. 72 l.; Fartély Lajos v Völgyesi, szt. 38 l.; vd. Hoscsék Zsuzsa, r. Dervarics v Battyándi, szt. 78 l.; Bänfi Kata, r. Kolosa v Völgyesi, szt. 73 l. i eden otrok v Battyándi. — Z-Felsőcsalagányszke fare: szept. 20. Küreti Ferenc, ozsenyen, rojen v Seregházi, sztanujöcsi v Hegyszorosi 25., v 51-omleti sztaroszi. — Naj v bozsem méri pocsvájo.

A Magyar Vöröskereszt Egyesület muraszombati fiókjának várákozáson felüli gyűjtéseredményének végső összege: 1615 pengő és 64 fillér volt.

Narocsnikom! Proszimo vsze tiszte narocsnike, ki májo zaosztányeno narocsnino, náj nam tő v krátkom notriposlejo.

razlĕjao na vucseníke, po sterom je nyega tūdi Peter apostol okrszto, kak povrnyenoga verníka, vu Jezus Krisztusa iméni i vzĕo je on tūdi Szvétoga dūhá dár...

Z pobožsnim szrdcom je poszlúhsala Mikál mati z színà vűszt csüte szvéte recsí i pobūdilo sze nyĕ je vu dűsi křepko zselĕnyĕ, ka sze i ona dá okrsztíli vu Jezus Krisztusa szvétom iméni...

Prisli szo pa k nyénoj hizsi rodbina, zslahta i znanci, ki szo poszlúhsali Jóríma szvéte recsí i oni szo sze zseleli okrsztíti dati i Szvétoga dūhá dár vzĕti.

Dugo szo vkűper bílí, tanácsivájöcs sze ka májo csiníti? Na pôt szo sze vzĕlí potom: Mikál i nyĕ rodbina i napôtíli szo sze v Jeruzsálem.

Brez trűda je potűvao Bozsi orszàg iszkajöcsi máli karaván po dúgoj, pűsztnoj pōti. Po nocsáj szo malo pocsívali, da kak nájhitrĕ k cíli pridejo.

Nájnaprĕ pred karavánom je sō Jōrim z bliszcsécsim poglĕdom i z křepkim dűhom.

Vōnĕ na pűsztnoj cesztí sze je naednōk velíki oroslán szkázao pri mészeca szveklöcsi.

Od sztráha i cąglosztí je glaszen cvíl i jaja krics zísao z vűszt karavána kotrig i szrdc nyihovo klepanye sze je tūdi zasztavilo.

— Ne bojte sze! Z nami je moj Goszpōd, odkűpítel Jezus! — sze je zglászo Jōríma cinkajöcsi, mocsen glász i sō je bātrívno naprĕ, ednāko proti nyemí, ōmurno ga glĕdavsí vu ocsí i zvirína sze je pokűszila i ognola sze jí je...

Nĕ doszta szledí je tūdi tak bātrívno, nevkleknyeno glĕdao szodcom, glávnoa tanácsa kotrigam vu ocsí, gda szo ga za vere volo na szmrt oszōdili. Rávno tak mirovno z pozdignyením vedrním obrázom je prijao kamenűvanye, sterim szo ga oszmrtíli. Nyega dűsa je lí na Goszpodna glĕdala, vűszta szo pa sepetale:

„Goszpodne, odpűszti nyim, àr neznājō, ka csiníjo i pripelaj nyĕ tūdi tá, kama szí menĕ pripelao!

K O N E C.